

NOVIOPOSTA

In dit nummer

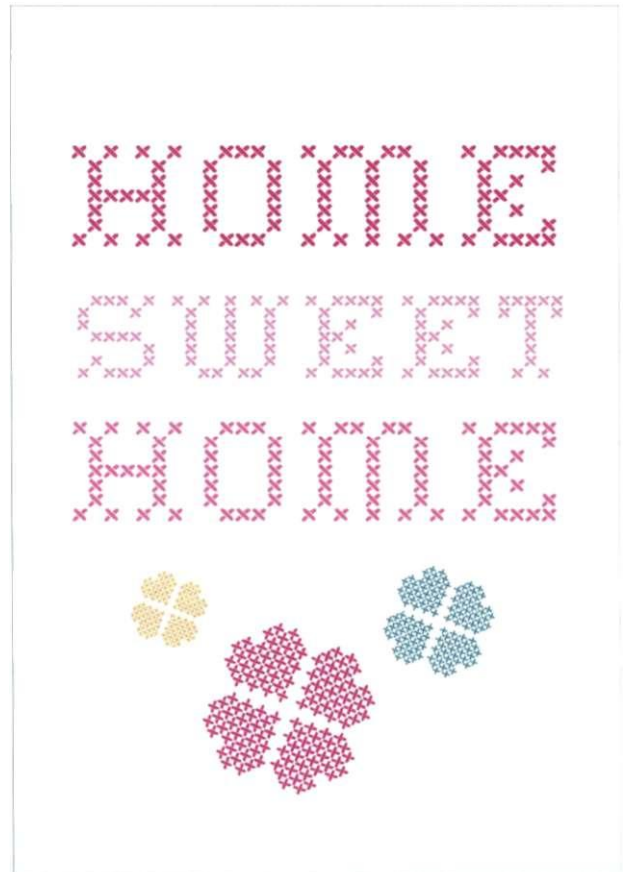
Nieuwe adressen in Nijmegen 2

Vierdaagse in Machinestempels

Persoonlijke Postzegels

Nieuwe vormen

Het nieuwe blok met de vuurtoren

Kaart nummer 2 uit het artikel over Nieuwe adressen in Nijmegen.

Afbeelding 11: Stempel "De wereld wandelt in Elst en Lent", doorkomst gemeente op de eerste wandeldag.

Persoonlijke postzegel nummer 4 van Noviopost.

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
W. Resink

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

De Vierdaagse in Frankeermachinestempels

Vorig jaar is, in het zomernummer van *Novioposta*, een start gemaakt om aandacht te besteden aan filatelistische aspecten rond de Vierdaagse. Toen zijn aan de orde geweest het Autopostkantoor en de stempels uit 1938 en 1939, de Persoonlijke Vierdaagse-postzegels (uit de TNT-winkel in de Bisschop Hamerstraat), en de "machinestempels" (stempelvlaggen).

Dit jaar willen wij U een heel ander aspect laten zien, namelijk de wereld van de frankeermachinestempels. Dat zijn de rode stempels die door instanties, gemeenten en bedrijven gebruikt worden voor het frankeren van hun post.

1. KNBLO-stempels

De KNBLO (Koninklijke Nederlandse Bond voor Lichamelijke Opvoeding) is de wandelsportorganisatie die verantwoordelijk is voor veel wandelactiviteiten, waaronder ook de Vierdaagse afstandsmarsen. Feitelijk heeft ca. 60% van de werkzaamheden van de bond te maken met de organisatie van de Vierdaagse.

Tussen 1969 en 1980 gebruikte de KNBLO in 's-Gravenhage een frankeermachinestempel met een verwijzing naar de Vierdaagse, waarin ook twee wandelaars werden afgebeeld. Dit "wandelaars"-stempel werd o.a. gebruikt voor het frankeren van de bevestigingskaarten van de inschrijvingen.

Afbeelding 1: Wandelaars-stempel, KNBLO uit 's-Gravenhage van juli 1971.

Ter gelegenheid van de 75e editie van de Vierdaagse, in het Jubileumjaar 1991, gaf de KNBLO een jubileumboek uit, bestemd voor alle wandelaars en medewerkers aan deze 75e Vierdaagse. Vanwege het internationale karakter en het feit dat op initiatief van de KNBLO de International Marching League (IML) was opgericht, had dit jubileumboek de passende titel "De wereld wandelt". Maar de Vierdaagse

was al een internationale aangelegenheid vanaf 1928, het Olympisch jaar waarin de toenmalig marsleider Schorer besloot om de Vierdaagse ook voor buitenlandse wandelaars open te stellen. Begonnen met wandelaars uit Duitsland, Engeland, Frankrijk en Noorwegen groeide de buitenlandse deelname uit tot 64 deelnemende landen nu.

Dit internationale karakter werd in 1991 door de KNBLO uitgewerkt in een frankeermachinestempel met wereldbol en de tekst "De wereld wandelt met de KNBLO".

Afbeelding 2: Stempel KNBLO "de wereld wandelt", 's-Gravenhage, 23.VII.1991.

Het initiatief voor dit stempel werd door een aantal gemeentelijke instellingen en de doorkomstgemeenten overgenomen. Zie hiervoor het volgende hoofdstuk.

Na het jubileumjaar 1991 bleef de KNBLO nog jarenlang dit thema in haar stempels gebruiken.

Uitzondering daarop was het jaar 1996, toen opnieuw een jubileum werd gevierd, nu vanwege de 80e editie van de Vierdaagse. Daarbij werd er speciale aandacht gevraagd voor het werk van de organisatie "Artsen zonder grenzen". Het thema van deze 80e Vierdaagse werd dan ook "Grenzeloos wandelen!". Dit is terug te vinden in het stempel van de KNBLO, en ook nu werd dit initiatief weer door Nijmegen en enkele doorkomstgemeenten overgenomen, zoals we hierna zullen zien.

Afbeelding 3: Stempel KNBLO "Grenzeloos wandelen". Artsen zonder grenzen, 's-Gravenhage, 7.V.1996, 80e Vierdaagse.

Na 90 jaar in 's-Gravenhage te hebben gezeteld, was 1998 voor de KNBLO het jaar van de grote verhuizing. Besloten werd de bond te verplaatsen van het Valkenbosplein naar de Groesbeekseweg in Nijmegen. Reden hiervoor was dat de bestaande Haagse accommodatie niet meer voldeed en dat er eigenlijk geen overwegingen waren om beslist in Den Haag te blijven. De vestigingskeuze viel op Nijmegen, waar de bond al vanaf 1925 jaarlijks de Vierdaagse organiseerde. Vanaf 1 januari 2010 zetelen beide organisaties aan de Berg en Dalseweg.

Afbeelding 4 (boven) en 5 (onder): Stempels KNBLO, op 10 juni 1998 nog in 's-Gravenhage, op 18 juni 1999 in Nijmegen. De frankeermachine is dezelfde (FR 55976), met "De wereld wandelt" en wereldbol. 82e resp. 83e Internationale Vierdaagse.

In het dagelijks leven hebben we het altijd over de Vierdaagse. De officiële benaming van dit wandelevenement is echter "Internationale Vierdaagse afstandsmarsen". Dit zien we o.a. ook in het stempel van de 86e Vierdaagse uit 2002.

Afbeelding 6: Stempel KNBLO Nijmegen, met "internationale Vierdaagse afstandsmarsen". 86e Vierdaagse, gestempeld op 13 augustus 2002.

Na enkele jaren werd de tekst "de wereld wandelt" door de KNBLO vervangen door een nieuw logo, zoals te zien is in een afdruk uit 2005.

Afbeelding 7: Stempel KNBLO, met het nieuwe logo "de 4 daagse" met een grote vier. 89e Vierdaagse, Nijmegen 8 juli 2005. Enkele kleine variaties: de woorden Internationale en Afstandsmarsen zijn met een hoofdletter geschreven, en 86e is veranderd in 89ste.

2004 was voor de KNBLO weer een jaar van een grote verandering. In dat jaar fuseerde de KNBLO met de Wandelsportorganisatie Nederland. In 2004 gebruikte de KNBLO, buiten de Vierdaagse-periode om, een frankeremachinstempel met het eigen logo in plaats van het logo van de Vierdaagse.

Afbeelding 8: Stempel KNBLO Wandelsportorganisatie Nederland met Koninklijk kroontje, Nijmegen, 11.11.05.

In 2005 werd wederom een nieuw logo voor de Vierdaagse geïntroduceerd, nu met de nadruk op "4" en een duidelijke Nederlandse vlag als achtergrond. Dit logo was voor het eerst in 2006 te zien en is nog steeds in gebruik.

Afbeelding 9: Stempel De 4 Daagse, Nijmegen, 24.3.06.

In 2008 was het 100 jaar geleden, dat de KNBLO werd opgericht. Helaas leverde dat geen speciaal frankeremachinstempel op, alleen een verwijzing naar dit jubileum door middel van een speciaal logo op de envelop. Merk op dat de stempelmachine weer vernieuwd is: dit is de derde sinds 1971, met achtereenvolgens de nummers FR 14170, FR 55976 en vanaf eind 2006 FR 815780 (Merk: Francotyp).

2. Gemeentestempels

Het speciale jubileum-stempel van de KNBLO uit 1991 werd, in iets gewijzigde vorm, overgenomen door de gemeente Nijmegen en de zogenaamde "doorkomstgemeenten".

Afbeelding 10: Stempel KNBLO-NL Nijmegen, 06.06.08, op een verzoek-stempel (01 ct) van 6 juni 2008. Naast het "algemene KNBLO-logo" de vermelding van het 100-jarig bestaan.

De eerste wandeldag, bekend als "De dag van Elst", voert de wandelaars door Nijmegen, Huissen, Elst/Lent en Valburg (Andelst). "De dag van Wijchen", de tweede wandeldag, heeft als doorkomstgemeenten Wijchen en Beuningen. De derde wandeldag, "De dag van Groesbeek", leidt de wandelaars door het Limburgse Mook-Middelmeer en de heuvels rond Groesbeek. De vierde wandeldag tenslotte, "De dag van Cuijk", voert de wandelaars door het Noord-Brabantse Grave en Cuijk en vervolgens via Mook en Malden (gemeente Heumen) over de "Via Gladiola" terug naar Nijmegen.

In de afb. 11 (voorblad) t/m 14 zijn enkele voorbeelden van deze stempels te zien, met varianten in lay out en gebruik. In de plaats van "De wereld wandelt met de KNBLO" staat er "De wereld wandelt in (plaatsnaam)".

Afbeelding 12: Stempel "De wereld wandelt in Wijchen"; de wandelaars lopen hier de 2e dag doorheen. Bij deze stempeling is alleen de "olag" van het frankerestempel afgedrukt, en de frankering gedaan met de speciale Vierdaagse postzegel uit 1991.

Novioposta - 10

Afbeelding 13: Stempel "De wereld wandelt in Groesbeek", waar de derde en zwaarste dag gelopen wordt.

Afbeelding 14: Een variant op deze gemeentestempels is het Nijmeegse stempel "De wereld wandelt in het Rijk van Nijmegen".

Ook bij het jubileum in 1996 werden in de gemeente Nijmegen en (mogelijk onder andere) in een drietal doorkomstgemeenten (Bemmel, Groesbeek en Heumen) de frankeremachines voorzien van het speciale stempel, met aandacht voor het werk van de organisatie "Artsen zonder grenzen", en de tekst "Grenzeloos wandelen!".

Afbeelding 15: Stempel "Grenzeloos wandelen", Nijmegen -1.7.1996.

Afbeelding 16: Stempel "Grenzeloos wandelen" Malden (gemeente Heumen), -2.7.96.

Nieuwe adressen in Nijmegen (2)

Na 1996 was Heumen nog de enige gemeente, die een Vierdaagse-stempel gebruikte.

Van 1997 t/m 2006 werd een vereenvoudigde versie van het stempel uit 1996 gebruikt, waaruit het logo van "Artsen zonder grenzen" was verwijderd, met alleen nog de wereldbol.

Afbeelding 17: Stempel "Grenzeloos wandelen" Malden, 3.7.06.

In 2007 en 2008 gebruikte Heumen een nieuw Vierdaagse-stempel, met daar-in het logo van de gemeente.

Afbeelding 18: Stempel "Nijmeegse 4-daagse 2007", Malden, 04.07.07.

In een volgende aflevering zullen we een overzicht proberen te geven van de Vierdaagse-stempels van frankeremachines van bedrijven, en de stempels van de Zomerfeesten in Nijmegen. Naar afdrucken van de bedrijfsstempels (o.a. Smit en Nuon) zijn we nog op zoek, en dus zijn meldingen van harte welkom!

Nijmegen, Jos M.A.G. Stroom en Paul van den Berg,
met dank aan: Marcel Claassen, Peter Janssen en KNBLO.NL.

Bronnen:

Chr. Bos et al, De wereld wandelt. KNBLO.NL, 's Gravenhage, 1991.

A. Anemaat, Een vergeten lustrum. In: Op Goede Voet, jrg. 49, nr. 7, november 2003.

De Gelderlander, Vierdaagsefeesten: Wie bepalen beleid, gasten of gastheren?, 18 juli 2009, pag. 32.

Naar aanleiding van het artikeltje in het vorige nummer hebben we nog twee kaarten toegestuurd gekregen die gebruikt zijn bij de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2010.

1. Prentbriefkaart "Wij zijn NIET verhuisd", verstuurd op 14 januari 2010. Voor deze afzender veranderden alle adresonderdelen: straatnaam, huisnummer, postcode en woonplaats. De Groenestraat in Oosterhout (6679 EB) werd omgedoopt naar de Oude Groenestraat in Nijmegen (6515 EB).

2. Prentbriefkaart "Home Sweet Home" (zie voorblad), van een afzender voor wie alleen postcode en woonplaats veranderd zijn. De Rosamundstraat en het huisnummer bleven gelijk, maar 6679 EG Oosterhout werd 6515 EG Nijmegen.

Ook deze kaarten hebben het beeldmerk "Thuis" in de rechterbovenhoek, met daarnaast de tekst: "ADRESWIJZIGING Op 1 januari 2010 krijgen veel Nijmegenaren een nieuw adres (...)".

J. Spijkerman

